

daja za slovenske šole. O nje notranji vrednosti izpregovorimo prihodnjič. — Knjigo je odobrilo naučno ministertvo z odlokom z dne 25. prosinca 1904., št. 1115.

Svetopisemske študije. »Osservatore Romano« objavlja papeževo okrožnico, ki pravi, da bo papež pospeševal svetopisemske študije. Ustanovil je tudi diplome za licenciate in doktorje sv. pisma, ki jih bo podeljevala biblijska komisija. Dobro bi bilo zlasti za našo politikujočo duhovščino, da se temeljito poprime študij sv. pisma in da se umakne iz javnosti — v cerkev!

Pripovedi o Petru Velikem. Po petem ruskem izdanju A. Petruševskega poslovenil Ivan Steklasa. »Slovenske knjižnice« snopič 128—131. V Gorici. Tiskala in založila »Goriška Tiskarna« A. Gabršček. 1904. Str. 312.

Legijonarji. Igra s petjem iz Napoleonovih časov v štirih dejanjih. Spisal Fran Govékar. Godbo zložil Viktor Parma. »Slovenske knjižnice« snopič 132—133. V Gorici. Tiskala in založila »Goriška Tiskarna« A. Gabršček. 1904. Str. 101.

„Iz knjige življenja“. Tovariš g. Jos. Kostanjevec izda v kratkem II. zvezek svojih pripovednih spisov, ki zavzemajo v naši pripovedni književnosti brez dvoma odlično mesto. Opozarjamo svoje čitatelje na pisateljevo zahvalo in vabilo v rubriki »Književnost in umetnost«. V II. zvezku »Iz knjige življenja« so zbrane zgolj krasne in zanimive stvari, ki jim je treba najširšega kroga čitateljstva. Nadajamo se, da ne bo zlasti učiteljske rodovine, ki bi ne imela tudi te lepe Kostanjeveve knjige!

Vestnik.

Osebnosti. Učiteljski prof. v Gorici V. Bežek, je imenovan za ravnatelja na c. kr. učiteljskišči v Kopru. — Ravnatelj mariborskega učiteljskišča, Henrik Schreiner, in ravnatelj goriškega učiteljskišča, Štefan Križanič, sta pomaknjena v VI. plačilni razred. Pomožni učitelj Karol Mahkota je postal začasni voditelj v Velesovem. — Nadučitelj v Šmartnem pri Litiji Jernej Černe je dobil zaradi bolezni daljši dopust; začasno vodstvo ondotne štirirazrednice se je izročilo tamkajšnjemu učitelju Karolu Piklu. Učiteljica ženskih ročnih del v Litiji, Marija Meško, je dobila suplenturo enega učiteljskega mesta na tej šoli.

Šolske vesti s Štajerske. Kot nadučitelja sta nameščena: Fran Lorber od Sv. Florjana pri Rogatcu na šoli v Braslovčah in Ivan Jezovšek, učitelj pri Sv. Lovrencu nad Prožinom na isti šoli. Stalne učiteljice so postale: pri Sv. Jodrti nad Laškim ondotna začasna učiteljica Ljudmila Gomilšek, v Libojah učiteljica iz Rečice Ljudmila Božič, v Dobovi pa ondotni začasni učiteljici Terezija Požar in Friderika Zechner. Učiteljica za ženska ročna dela pri Sv. Pavlu v Savinski dolini je postala učiteljeva soproga Marija Pečar. Možitev se je dovolila učiteljici Mariji Brinšek, roj. Delakorda, pri Šent Janžu na Dravskem polju z ondotnim učiteljem Petrom Loparnikom ter Mariji Zupančič v Šmarju pri Jelšah z ondotnim učiteljem in županom Fr. Ferlincem.

Bela žena. Umril je v Dornbergu pri Gorici vpokojeni nadučitelj g. Ignacij Križman. Služboval je na raznih krajih kot učitelj od 1853. do 1897. l. Najdalje je služboval v svojem rojstnem kraju Dornbergu, in dosedanji dornberški rod se je izšolal večinoma pod njim. Mož je bil plemenitega in neomahljivega značaja. Blag mu spomin!

Umrla je v Gorici učiteljica Marica Vouk. Pokojnica je službovala svojedobno v »Šolskem domu« v Gorici, potem pa v Bovcu. Zadnja služba ji je bila v Ajšovici pri Gorici. R. i. p.!

Izboljšalo se je zdravje g. nadučitelju F. Paplerju, o katerem smo poročali zadnjič, da ga je zadela kap. Želimo od srca, da bi skoro popolnoma okreval!

Državni zbor je začel zopet »delovati« dne 8. t. m. Da bi prišel res do kakega resnega in uspešnega dela ni misliti, ker je notranji položaj zaradi stališča Koerberjevega, ki stoji pod nemško-nacionalno komando, še vedno skrajno neugoden.

Delegacije so končale svoje »delo« dne 27. februarja. Slovenski delegat Šušteršič je govoril nekaj glede papeževe izvolitve, ki nas prav čisto nič ne briga, in s tem je bilo »delovanje« slovenskega delegata končano!

Vprašanje o italijanskem vseučilišču. Res, imenitne prijatelje so si izbrali naši Italijani proti nam Slovanom! Iz Tirola prihaja glas, da Nemci odločno protestujejo proti temu, da bi italijanska pravna akademija prišla v katerokoli mesto v Trentinu. Zahtevajo, da se fakulteta namesti ali na Dunaju ali Gradcu, kjer ne more biti nevarna za narodne interese Nemcev. Zaradi teh vesti je bolno zaječalo v logu italijanskega novinstva. »Piccolo« vzklika: Ali naj bodo Italijani vedno pod kuratelo drugih plemen? V Primorju kriče Slovani, da je to slovenska dežela, v Tirolu kriče Nemci! So li Italijani brez domovine?«

Nemci proti italijanskemu vseučilišču. Vest, da se italijansko vseučilišče ustanovi v Roveretu je nemško prebivalstvo zlasti na južnem Tirolskem razburilo. Nemci so začeli prirejati shode, na katerih protestirajo proti ustanovitvi italijanske pravne fakultete v južnem Tirolskem. Tak shod se je te dni vršil v Meranu.

Nabiranje doneskov za Vegov spomenik je ministerski predsednik kot voditelj c. kr. ministrstva za notranje stvari dovolil z razpisom z dne 27. januarja 1904., šte. 393.

Vegov životopis. Leta 1886 je v glasilu avstrijskega vojaško-znanstvenega društva in tudi v posebnem natisku izšel životopis barona Vege. Spisal je ta životopis takratni poročnik Fridolin Kaučič in našel tudi v inozemstvu splošno priznanje (The Academy London šte. 777, z dne 7. februarja 1887, Illustrierte Zeitung Leipzig št. 2290 z dne 21. maja 1877 itd.). Povodom 150-letnice Vegovega rojstva (23. marca 1904) izide ta životopis v drugi, pomnoženi in ilustrovani izdaji. Ker je Vegovo življenje in Vegovo znanstveno in militarično delovanje le malo znano, opozarjamo na ta nemški spis z dostavkom, naj se naročila naznanijo z dopisnico pisatelju in založniku gosp. Fridolinu Kaučiču stotniku na Dunaju, V., Matzleinsdorferstrasse Nro 37. Cena knjigi s poštnino vred je 1 K 20 h.

Vegov arhiv. Gospod dekan I. Bizjan je ustanovil v Moravčah Vegov arhiv, za katerega so došla že mnoga literarna darila. Vse čestilce Vege, ki imajo kako Vegovo delo starejše izdaje in ga ne potrebujejo, kakor tudi gosp. pisatelje, ki so ali bodo objavili o Vegi kak članek in tudi uredništva domačih listov, ki so in bodo še prinesla o Vegi članke, vesti in beležke, se tem potom prav vljudno prosijo, da bi doposlali Vegovemu arhivu po en izvod dotičnih knjig, knjižic in časopisov.

Razglednice, izdane povodom 150letnice rojstva barona Vege. Stotnik Karčič je napravil v proslavo 150-letnice Vegovega rojstva načrt za razglednico, na kateri je upodobljena Vegova slika, obdana z vojaškimi in učenjajskimi emblemi, Vegov grb, Vegova rojstna hiša in moravska cerkev. Razglednice se naroče (najmanj 100 izvodov) pri gospodu kaplanu M. Škerjancu v Moravčah. Vegove razglednice se bodo prodajale na drobno po vseh boljših knjigarnah in trgovinah s pisalnim orodjem na Slovenskem. Čisti dobiček je namenjen za Vegov spomenik.

Ferialni tečaji za učitelje na obrtnih šolah bodo letos od 17. julija do 13. avgusta v Beljaku. Predavalo se bo o risanju po prirodi. Take tečaje imajo tudi na Češkem in v Šleziji. »Risanje po prirodi« je danes v Avstriji aktualno vprašanje, zato bi bilo umestno, da bi šolska oblastva tudi v Ljubljani uvedla enake tečaje za ljudske učitelje.

Visokošolski tečaji bodo letos od 7. do 27. avgusta v Beljaku.

Litijska šolska mladina je priredila dne 6. t. m. veselico s petjem, deklamacijo in igro. Čisti dobiček bo dobila šolarska kuhinja.

Realci na vseučilišču. Naučni minister vitez Hartel si prizadeva, da bi se realci pripustili k vseučiliščnim študijam. Seveda še ovirajo za sedaj tak projekt velike pedagoške in finančne težkoče. Naučni minister je vprašal za mnenje profesorske zbere vseh avstrijskih vseučilišč. Najbolj se tej nakani upirajo zastopniki medicinske fakultete ter zahtevajo, da morajo realci dokazati znanje ne le latinščine, temveč tudi grščine. Pristopnejši tej ideji so juridični profesorski zbori, ki ne zahtevajo znanja klasičnih jezikov, pač pa dokaz o filozofični propedeutiki kot predvajo za logično mišljenje in sklepanje. Naučni minister hoče to vprašanje vsekakor dognati ter skliče v ta namen skupno konferenco vseh kompetentnih šolskih poročevalcev. Pri tem posvetovanju se določi, ali se naj glede klasičnih jezikov zahteva od maturantov na realki še tozadevni naknadni izpit ali pa se naj že v realko uvedejo ti predmeti.

Razpisano je do 24. t. m. mesto učitelja v Šent Janžu na Mostiču na Koroškem.

Mestni realci v Idriji je naučno ministrstvo priznalo za sedanje prve tri razrede pravico javnosti.

Šolska statistika za Kranjsko. V šolskem letu 1901/2 je bilo na Kranjskem 336 javnih ljudskih šol, 16 ekskurendnih šol in 38 zasebnih šol. Vse te šole je obiskovalo 57.552 otrok (67.260 je bilo šoloobveznih.) Fonavljalno šolo je obiskovalo 14.258 otrok (16.263 otrok je šoloobveznih.) — Na ljudskih šolah na Kranjskem je delovalo 713 učnih oseb. Od teh jih je bilo v prvem plačilnem razredu 71 (10% — 1600 K temeljne plače), v drugem plačilnem razredu 107 (15% — 1400 K temeljne plače), v tretjem plačilnem razredu 214 (30% — 1200 K temeljne plače), in v četrtem plačilnem razredu, oziroma začasnih 321 (45% — 1000 K temeljne plače.)

Japonsko časopisje. Prvi japonski dnevnik je izšel leta 1872, a že l. 1890. so imeli Japoci 716 časopisov z 2 mil. izvodi. Po imenu imajo na Japonskem tiskovno svobodo, toda list, ki ne piše vladi po volji, se brez obotavljanja za vedno zatre. Drugih tiskovin je izšlo l. 1890 na Japonskem 7476 ter 223 prevodov. Od takrat se je literatura še bolj povzdignila. Od l. 1895. do 1899. je baje izšlo povprečno vsako leto 23450 knjig in brošur. Delavci in papir so na Japonskem namreč jako poceni.

Japonski otroci. Japonsko dete, ko se rodi, dobi hrane od matere šele četrty dan. Poprej dajo otroku, da srka v svilo zavito koreninico, makuri imenovano. Sedmi dan po rojstvu dobi otrok prvo ime, ko stopi v mladeniško dobo, drugo ime, istotako v moški dobi in na starost. Japonski pisatelj Jamura pripoveduje, da so ga imenovali najprvo Saburo, ko je bil star 15 let, je dobil ime Navmi itd. Majhnih otrok ne povijajo, marveč se morejo svobodno premikati. Mati je v japonski družini, tudi v najboljši, sama oskrbovateljica otroka, ki ga pa nikdar ne poljubi, ker Japonci smatrajo poljub iz zdravstvenih ozirov za nedopusten. Po sedmem mesecu odstavi mati otroka ter ga začne hraniti z rižem, kar traja najmanj eno leto.

Brzjavna poročila z bojišča. Vojna na Daljnem vztoku ne velja ogromnega denarja samo Japonske in Rusije, temveč tudi večje časopise, posebno londonske. Brzjavna poročila z bojišča morajo napraviti do Londona 12.481 angleških milj pota po morju, in sicer po Kitajskem, mnogostevilnih otokih, Avstraliji, Afriki, Španiji v London. Vsaka beseda po tej poti velja časopise čez 2 K, dočim velja za privatne depeše nad 7 K. Ako dobi tedaj kateri londonskih listov na dan le brzjavke s 100—150 besedami, pomeni to skoraj 600 K brzjavnih stroškov. Prva bitka pri Port Arturju se je brzjavila sedmim londonskim listom, ki so plačali skupno 25.000 K.

Nova srbska narodna himna. Dosedanja himna ki jo je zložil naš skladatelj Davorin Jenko se opusti ter razpisuje vlada 1000 dinarjev za nagrade za novo himno.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Idriji. Naročnino pa prejema gosp. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franco. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 18 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréno. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Rusija ima na 22.470.004 km² okolo 140¹/₂ milijonov prebivalstva, Japan pa 417.297 km² ter 47¹/₂ milijonov prebivalstva.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 492.

Kranjsko.

Na enorazrednici v Planini pri Vipavi je izpraznjeno učno mesto stalno popolniti.

Prošnje so vlagati semkaj do dne 27. marca 1904.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, dne 26. februarja 1904.

Št. 415.

V krškem okraju se razpiše učno mesto na trirazredni ljudski šoli v Št. Rupertu v začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje za to službo naj se po predpisanem potu vlagajo tu sem do 13. marca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 28. februarja 1904.

Zl. 197.

An der vierklassigen Volksschule in Assling kommt eine Lehrstelle mit den gesetzlichen Bezügen zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung.

Die Gesuche sind bis 31. März 1904 beim k. k. Bezirksschulrate in Radmannsdorf einzubringen.

K. k. Bezirksschulrat Radmannsdorf, am 29. Februar 1904.

R. Šeber

tiskarna v Postojni.

Naznanilo.

Slav. učiteljstvu in krajnim šolskim svetom si usojam uljudno naznaniti, da sem prevzela po umrlem svojem soprogu tukajšnjo tiskarno, katero bodem z zadostnimi sredstvi opremljeno dalje vodila pod neizpremenjeno firmo:

R. Šeber, tiskarna v Postojni.

Pri tej priliki si usojam sl. učiteljstvu in kr. šol. svetom izrekati najtoplejšo zahvalo za ti tvrdki do sedaj skozi več let izkazano zaupanje ter se priporočam tudi v bodoče naklonjenosti in podpori sl. učiteljstvu in krajnih šolskih svetov.

Z odličnim spoštovanjem

Postojna, 6. marca 1904.

Hilda Šeber.

Izvrsten okus dobi kava, ako ji primešate

Vydrove žitne kave.

Poskusite! Poštna pošiljka s 5 kg 4 K 50 h franko.

Vydrova tovarna žitne kave Praga VIII.